

Fornminnissavnið:

Okkum tosar hann ikki við

- Vit hava hoyrt eitt orð aftur frá landsstýrismanninum, síðan vit í januar mánaði handaðu honum okkara uppskot til varðveiting av Múrinum í Kirkjubø, men líkt er til at hann hevur gevur hini ætlanini hjá áhugabólkinum størri gætur, siga fornfrøðingarnir Arne Thorsteinsson og Símun Arge

RANDI JACOBSEN

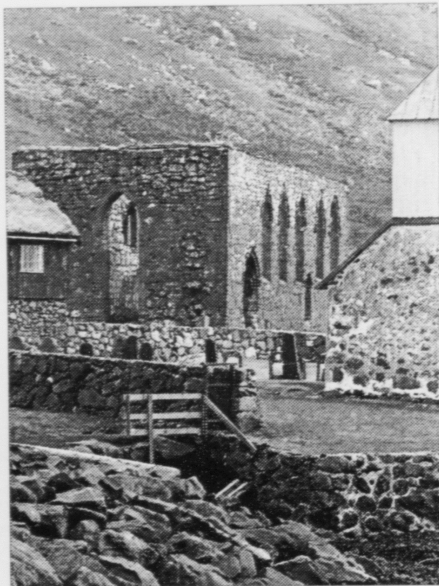
Arne Thorsteinsson, landsantikvarur, og Símun V. Arge, savnsvørður og formaður í arbeiðsbólkinum, sum gjørdi verkætlanina, sum at fara undir arbeiðið við at varðveita Múrin í Grund, landsstýrismaður hevur verið alment frammi og sett spurnartekin við, um Kirkjubómúrinu er eitt jarðfast fornminni ella ein bygningur.

Í teirra verð er tað so sjálvsagt, at Múrin er eitt jarðfast fornminni, sum slík eita í lógini, og ikki ein bygningur, sum skal friðast.

Er friðaður

- Tað er so látturligt at reisa ein slíkan spurning, tí Múrin hevur ongantíð verið roknaður sum annað enn eitt jarðfast fornminni, ið er friðað pr. definition.

Mariukirkjan í Kirkjubø er friðað sum bygningur, og tað sama er roykstovan, men Múrin hevur ongantíð verið friðaður sum bygningur, júst tí hann altíð hevur verið roknaður fyri eitt jarðfast fornminni.

Arne Thorsteinsson og Símun Arge ætla sær ikki at at spyrja nøkur fakfólk uttanlands, um Múrinu er eitt fornminni. Tað hevði verið at gjørt sær sjálvum fakliga fyrri skommum, halda teir

Tað er ikki tilvilðarligt, at spurningur um, hvat Múrin er, verður reistur nú. Ikki er tað Sámál Petur í Grund sjálvur, sum hevur fingið henda tanka. Hann kemur frá festaranum í Kirkjubø, Páll Paturssyni og sakførara hansara, Bjørn á Heygum.

Páll á Heygum og aðrir handaðu fyrst í hesum árinum landsstýrinum eina ætlan um at seta Múrin í stand, soleiðis at hann kundi brúkast til ymisk mentanarlig endamál.

Men landsstýrið kann ikki geva loyvi til at gera slíkar broytingar við Múrin, um hann er eitt jarðfast fornminni. Eitt jarðfast fornminni má ikki broytast men bara varðveitast sum tað er.

1. apríl í ársókti festarin í Kirkjubø so landsstýrismannin í mentamállum um loyvi at umvæla Kirkjubómúrinu sum ein friðaðan bygning.

Greitt svar

Umsóknin varð nakrar dagar seinni send Fornminnissaðvinnu til ummælis, og Fornminnissavnið svaraði beinanvegin, at Kirkju-

bómúrin er ikki ein bygningur í lógarinnar tyding. Múruin er friðaður sambært grein 1 í fornminnafríðingarlógini og er ikki ein brúksbygningur.

„Kirkjubómúrin er tydingarmesta jarðfasta fornminnið í landinum. Hann hevur síðan miðöld verið friður fyri at verða gagnnyttur sum bygningur. Sum kirkjutoft hevur hann sjálvandi ikki verið millum teir brúksbygningar á festinum, sum festarin hevur havt til brúks, og hevur tí heldur ikki verið fúrdur inn í festibrev hansara.

Kirkjutoft í øldir

Fornminnissavnið kann tí ikki mæla landsstýrinum til at góðtaka, at festarin nú, eftir at Kirkjubómúruin í mista lagi í 500 ár hevur staðið sum kirkjutoft, er farin at meta hann sum ein av sínum brúksbygningum, sum hann hevur skyldu at halda viðlíka og hevur rætt at umvæla og seta í nýttuligan stand eftir friðingarglunum um bygningar“, skrivir Fornminnissavnið í ummæli sínum til landsstýrið og mælir frá at geva loyvi.

Ætlanin hjá áhugabólkinum er at seta Múrin í nýttuligan stand, og tað er beint tað óvægta av endamálinum við varðveiting av jarðfastum fornminnum, ið ikki mugu broytast, sigur Arne Thorsteinsson.

Lógin málsviðgerð

Arne Thorsteinsson og Símun V. Arge eru ikki sørt misnøgdur við ta málsviðgerð, sum varðveitingarættan teirra hevur fingið hjá landsstýrismanninum. Ætlanin arð send inn 17. januar, og síðan hava teir ikki hoyrt eitt orð aftur. Teir bóðu um ein fund, men Sámál Petur í Grund, landsstýrismaður, mótti ikki. Regluliga hava teir spurt embætisfólkini uttan um landsstýrismannin, men tey vita einki um málið.

Landsstýrismaðurin hevur tó havt stundir at hava fund við áhugabólkin, sum legði fram síni ætlan samstundis, og fornfrøðingarnir eru eisini vitandi um, at landsstýrismaðurin hevur verið á øðrum politiskum fundum og greitt frá ætlanini hjá áhugabólkinum.

- Líkt er ikki til, at lands-

Simun V. Arge, savnsvørður og Arne Thorsteinsson, landsantikvarur søtu smáan við Súsanna JOensen, konserveringsteknikara í arbeiðsbólkinum, sum í januar mánaði handaði landsstýrinum varðveitingarættanina fyri Múrin í Kirkjubø. Mynd: Jens Kr. Vang

stýrismaðurin hevur lisið okkar frágæring, men hina ætlanina kennir hann væl, og okkurt bendir á, at okkurt fyrigongur aðrastaðni, enn har tað átti. Tí er tað kanska eisini lætt at skilja, hví vit einki frætta, sigur Arne og Símun.

Teir hildu tað eisini vera lógið, tá landsstýrismaðurin seinasta leygardag segði við Sosialin, at hann fór at leggja spurningin, um Mú-

urin er ein bygningur ella ein toft fyri fornminna-nevndina. Lógið at skula frætta slíkt gjøgnum fjølmiðlarnar, og brævið hava teir ikki fingið enn.

- Mál okkara er at varðveita Múrin best møgulegt og tí at gera minst møgulegt við hann, tí vit hava skyldur yvirfyri okkara fornminnum. Hini krevja, at nú skal henda nakað.

- Eg haldi teirra uppskot

vera sera vánaligt, og tað er eftir minum tykki bæði ljótt og óelegant, sigur Arne.

Í figgarlógarruppskoti-nu er ein mið. krónur sett av til Múrin í Kirkjubø. Fornminnissavnið hevur spurt mentamálannevndina, hvussu ætlanin er at brúka pengarnar, men svarið, sum kom týsdagin var, at deildin hevði ongir viðmerkingar.

Bjørn á Heygum, advokatur:

Múruin er ikki nøkur toft

- Um fornminnanevndin kemur til, at Múruin er eitt jarðfast fornminni og ikki ein bygningur, mugu vit royna málið í rættinum, sigur Bjørn á Heygum, sakførari hjá festaranum í Kirkjubø

RANDI JACOBSEN

Tá festarin í Kirkjubø í apríl mánaði søkti landsstýrismannin í mentamállum um loyvi at umvæla Kirkjubómúrinu vísti hann til lógina frá 1948 um friðing av fornminnum og bygningum, vísti hann til grein 6 í lógini, sum er um friðaðar bygningar.

Bjørn á Heygum, sakførari hjá festaranum, og sum annars er skrivari í Fóroya Fornminnagrunni vendi sær í heyst til landsstýrið og greiddi frá ætlanini hjá Páll Patursson, bónda í Kirkjubø, viðvíkjandi Múrinum.

Bjørn skrivir, at verkætlanin hjá festaranum lýkur „allar tekniskar og fornfrøðiligar fortreytir fyri umvæling av einum slíkum bygningi“, og at av tí at eingin ger nakað fyri at steðga niðurbrotningini „kennur eigarin tað sum sína ábyrgd at taka málið í egnar hendur...“ „viðlíkahaldsskyldan má álíggja

honom sjálvt um formligu viðurskiftini við. Friðing av eini og hvørji osøk enn ikki eru komin í rættlag“.

Bjørn grundgevir her fyri, hví teir ikki halda Múrin vera eitt jarðfast fornminni men ein bygning. Múruin er eingin toft (ruin), men ein fullfíggaður og nærur heilur bygningur, sum bert manglar tak, vind-

eygu og hurðar.

Hetta skrivir fekk Fornminnissavnið eisini til ummælis, og svaraði m.a., at Páll Patursson neyvan kann roknað fyrri at vera eigari av Múrinum, men heldur landið, sum eigur landsjórðina og tað, sum á henni stendur.

- Nýttulkingarnar í skrivinum av hugtøkunum „bygningur“ og „ruin“ og av viðlíkahaldskravinum til bygningar eru ikki í samsvar við vanliga antikvariska uppfatan „...“ skrivir Arne Thorsteinsson, sum ætla sær at halda fram við at kalla eina toft fyri eina toft.

Bjørn á Heygum sigur seg væl vita, at Múruin ikki er nevndur í festibrevinum hjá bóndanum í Kirkjubø, men Múruin stendur á hansara øki, og tí heldur festarin seg hava viðlíkahaldsskyldu.

Framhald á síðu 12